

14+

КРИСТАНА СУШКО

ЄДИНА ЖІНКА-ОФІЦЕР В АРМІЇ УНР

Христина Сушко — єдина жінка-офіцер в Армії УНР

Засновниця читацької онлайн-платформи «Сторія» **Олеся Божко**

Авторка **Тетяна Швидченко**

Головна редакторка **Юлія Журлакова**

Літературна редакторка, авторка рубрики
«Читай і мову вивчай!» **Юлія Гарюнова**

Верстка **Анастасія Бишовець**

Дизайн **Віталій Войтуль**

Ілюстрації uinp.gov.ua, geroika.org.ua, wikipedia.org,
shepetivka.com.ua, armyinform.com.ua

www.storiya.info

Матеріали розроблені ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» за технічної підтримки ООН Жінки в Україні та за фінансування Жіночого фонду миру та гуманітарної допомоги ООН (WPHF). Ця публікація підготовлена за фінансової підтримки Жіночого фонду миру та гуманітарної допомоги Організації Об'єднаних Націй (WPHF), але це не означає, що висловлені в ній погляди та вміст є офіційно схваленими або визнаними з боку Організації Об'єднаних Націй.

Усі зображення, інформація і торговельні марки використовуються як ілюстрації з навчальною метою та не мають рекламного характеру. Усі матеріали, які розміщені на веб-сайті www.storiya.info, а також будь-які інші матеріали, що розповсюджуються за допомогою цього сайту і з цього сайту (зокрема зображення, відеоролики і тексти) належать ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» та захищені авторським правом. Несанкціоноване використання цих матеріалів, повне або часткове копіювання, збереження, зміна і поширення (для будь-яких цілей) без письмової згоди ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» заборонено. © 2023 «Сторія».

Сто років тому в українській армії жінок було не так багато, як нині. Тим паче тих, які здобули офіцерське звання. І якщо в збройних силах Західноукраїнської Народної Республіки їх налічувалося кілька десятків, то в армії Української Народної Республіки лише одна. Цікаво, хто вона і як їй це вдалося?

Знайомся: **Христина Сушко**.

ВІЙСЬКОВА БАТА УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ 1917-1921 РОКІВ

ХРИСТИНА СУШКО

(09.09.1894 – 07.02.1967)

ПОРУЧНИК АРМІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ. ГОЛОВНА ЛІКАРКА БРИГАДНОГО ШПИТАЛУ 6-Ї СІЧОВОЇ СТРЕЛЬЦЬКОЇ ДИВІЗІЇ. МАЮЧИ ЧИСЕЛЬНІ ПОРАНЕННЯ, НЕ ЗАЛИШАЛА ФРОНТОВОЇ СЛУЖБИ, ЗАСНОВНИЦЯ І ГОЛОВА ПРАВЛІННЯ ТАБОРОВОЇ ФІЛІЇ УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛКИ ВІЙСЬКОВИХ ІНВАЛІДІВ, ЧЛЕНКИНЯ ПРОВоду СОЮЗУ УКРАЇНОК.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІСТОРІЇ
Mykhailo Diachenko

У ПОШУКУ ПОКЛИКАННЯ

Стояла холодна осінь 1917 року. Поїзд зі свистом під'їхав до вокзалу. Двері відчинилися, й на перон ступила 23-річна кароока красуня з темно-русявим волоссям. В одній руці вона тримала валізу, а іншою пригортала до грудей маленьку донечку. Революційний Київ зустрів їх рвучким вітром та запахом різких змін у житті.

Молода жінка шукала прихистку від більшовицького терору в столиці Української Народної Республіки. Її чоловік загинув під час Першої світової війни, тож у російському Петрограді її більше нічого не тримало.

Христина мала медичну освіту швейцарського університету та володіла кількома європейськими мовами. Влаштуватися на новому місці їй мав

допомогти сам **Симон Петлюра**, майбутній очільник УНР. За кілька місяців жінка вже працювала у військовому шпиталі.

Згодом вступила на службу до легендарного корпусу Січових Стрільців. І тоді ж зустріла своє велике кохання — офіцера армії УНР **Романа Сушка**, який став її другим чоловіком.

Навколо вирувала війна за українську незалежність, і Сушко опинилася в її епіцентрі.

ВІЙСЬКОВА ЛІКАРКА Й ГЕРОІНЯ

На початку червня 1919 року підрозділ, у якому служила Христина, вів бої з більшовиками на території сучасної Хмельниччини. Неодноразово військова лікарка витягала з-під куль людей, та того ранку вона повернулася за кулеметами (кожен із них у війні був на вагу золота!). І потрапила в полон. Жахливі катування червоноармійців не зломали жінку. Вона дочекалася миті й змогла втекти.

Наче в голлівудському фільмі, Христина вибиралася з полону на даху потяга, набитого ворогами. Діставшись своїх, одразу передала командуванню інформацію про розташування частин ворога.

І знову вийшла на поле бою.

За кілька тижнів Христина отримала серйозне поранення правої руки, і це теж не змусило її повернутися в тил. Зробила вона це лише після важкої контузії, коли повністю паралізувало правий бік її тіла.

Підлікувавшись, народивши другу доньку, Христина

Сушко знову повернулася до Армії УНР.

1920 року її призначили лікаркою 46-го куреня 6-ї Січової стрілецької дивізії, якою командував її чоловік.

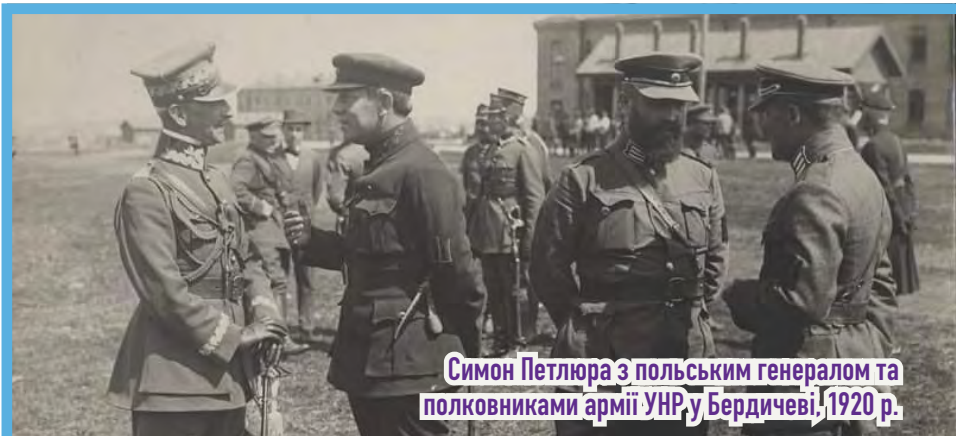

Червень знову став місяцем складних випробувань. Під час запеклих боїв на Житомирщині Христина прямо під кулями евакуювала поранених через річку. Отримавши вогнепальні поранення в живіт і хребет, вона сама непритомніла, однак продовжувала рятувати своїх побратимів.

Цього разу лікування мало стати ще довшим і ще витратнішим. Із цим Сушко допоміг сам Головний отаман Симон Петлюра.

«Лікар Сушко визначилась за час боротьби за Українську незалежність цілковитою відданістю справі і визначним героїзмом, а тому асигнування 35.000 марок є реалізація обов'язку держави і її влади до одної з кращих дочок її. Суму асигновки затверджую».

(Резолюція Головного Отамана на рапорті Начальника військової місії у Варшаві про видачу лікарці Сушко грошової допомоги на курортне лікування)

Симон Петлюра з польським генералом та полковниками армії УНР у Бердичеві, 1920 р.

ПАНІ-ЗІРКА

Восени 1920 року армію УНР інтернували на територію Польщі.

Інтернування — це затримання та роззброєння нейтральною державою військ держав, що, воюючи, вступили на територію цієї нейтральної держави. Інтерновані розміщуються в певній місцевості, яку їм заборонено залишати.

Життя в бараку табору для інтернованих, постійні курси лікування, тимчасовий параліч ніг та ще й розлучення з чоловіком — непрості випробування для 30-річної жінки з двома малими дітьми.

Проте Христина завжди знаходила в собі мужність не падати духом і підтримувати інших. Працювала в Українській спілці військових інвалідів, в Українському Червоному Хресті, входила до таборового "Союзу Українок", волонтерила в молодіжній християнській місії.

Вояки Армії УНР з інвалідністю, інтерновані в таборі Каліш, Польща, 1921 р.

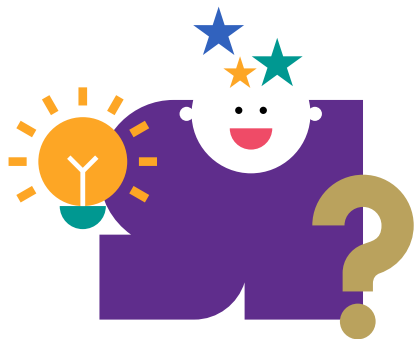
“Я почував себе під її впливом, під її владою, вона, слаба, тяжко ранена жінка, своєю бадьорістю уздоровлювала мою душу наче добрим вином, напувала своєю щирою мовою, наче пахощами, надихала красою могутнього духу і красою милого лица. Я зрозумів тоді, за що на фронті так люблять її всі, за що січові стрільці називають її “пані-зірка”. І дійсно — зірка”, — згадував письменник Микола Вороний.

ОФІЦЕРКА

У 1922 році вище командування зарахувало Христину Сушко до офіцерського рангу, підтвердивши її унікальний статус в армії УНР — **єдиної жінки-старшини**.

Згодом більша частина України опинилася в російсько-советській окупації, і Христина, як і безліч українських біженців, була змушена залишитися за кордоном. Сушко постійно підтримувала зв'язки з патріотичними та ветеранськими спільнотами українців. На початку 1930-х особисто познайомилася з лідером Організації Українських Націоналістів **Євгеном Коновальцем**.

І от 1945 рік. Німеччина. В одному з таборів для переміщених осіб, більшість із яких були українцями, з'явилася кароока струнка жінка в лікарській формі офіцера армії США. Вона керувала медичним штабом кількох таких таборів на території, підконтрольній американській військової адміністрації. Звали її Христина Мангері. Узявши третій шлюб з італійським лікарем, Сушко змінила прізвище, та не змінила своє покликання. Вона залишилася жінкою з великим серцем і сталеву волею, яка присвятила своє життя Україні. ●◆■◀▶

НАД ЧИМ ПОМІРКУВАТИ

Чи нагадує тобі період, у який жила Христина Сушко, наші дні? Чим саме?

Як гадаєш, чому сто років тому жінкам так важко було отримати офіцерське звання в армії?

Що тебе надихає в історії Христини Сушко?

ЧИТАЙ
І МОВУ ВИВЧАЙ!

Як відмінювати прізвища?

Як тобі історія про неймовірну жінку Христину Сушко? А чи звернув/звернула ти увагу на відмінювання її прізвища? Спробуймо пригадати кілька правил!

1

Якщо прізвище закінчується **на приголосний звук** або **О**, то **для чоловіків** воно **змінюється**, а для **жінок** — ні.

Наприклад:

Вручили офіцерське звання Христині Сушко.

Вручили офіцерське звання Роману Сушку.

2

Іншомовні прізвища часто є незмінними в українській мові.

Наприклад:

Христина вийшла заміж за Мангері.

Спробуй **поставити** в родовий відмінок
запропоновані імена й прізвища:

Марина Столій

Іван Столій

Тарас Шевченко

Ірина Шевченко

Марія Кюрі

Коко Шанель

Тепер ти знаєш більше про відмінювання
прізвищ в українській мові!

Для твоїх геніальних думок

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

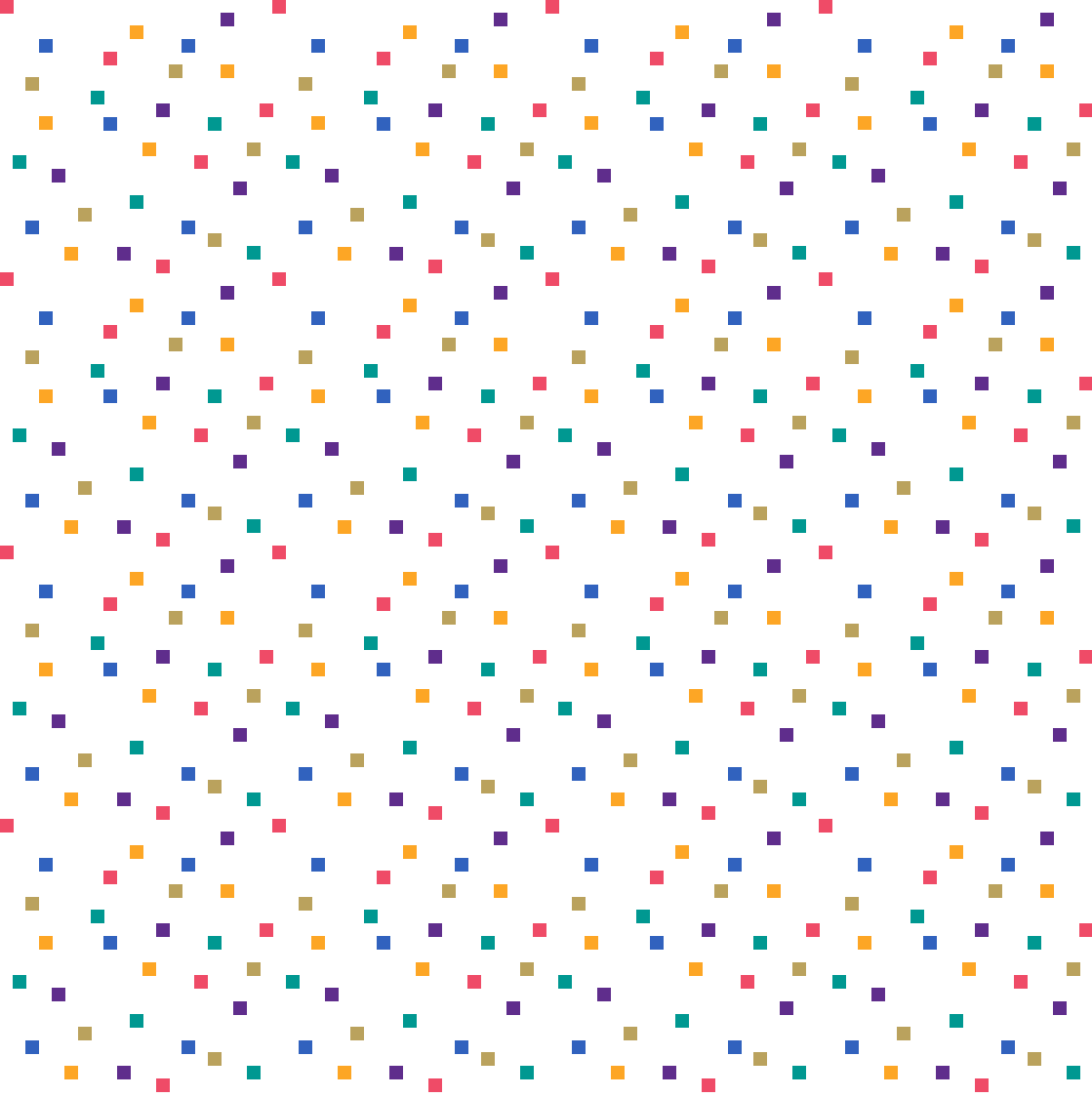
Для твоїх геніальних думок

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

Для твоїх геніальних думок

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

www.storiya.info

© 2023 «Сторія»